

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Ishaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravištvu Slovenskega Gospodarja v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Kato. škovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravištvu: Koroška cesta šte. 5, vsprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od vsotopne politivste za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Ne zapre reklamacije so poštnine proste.

Današnja številka ima 10 strani in Gospodarske Novice.

Z nami po nove uspehe!

Stari ljudje se radi ozirajo nazaj v svoje življenje in si obujajo vesele in žalostne spomine iz svoje preteklosti. Mlad človek nima niti veselja, niti časa, ozirati se nazaj. Njegov pogled prodira v bodočnost, njegove misli in njegova dela so namenjena bodočnosti. On hiti nevezdržno naprej za svojimi cilji, on žida, gradi. Tako mora biti tudi pri politični stranki, ki hoče ostati vedno mlada, ki se noče postarati in izgubiti svoje životvorne sile. Ko se začne ozirati nazaj, živeti samo v svojih spominih, ko nima več ciljev in načrtov za bodoče dni, ne poguma in odločnosti za nove, huđe boje, ko začne samo godrnjati in glodati ob svojih sovrstnicah, je izgubila svojo mladost, zapadla je starosti in smrti. Hira, gineva, umira.

V štajerskem deželnem zboru so poslanci Slov. Kmečke Zveze izvojevali za slovensko ljudstvo na Slovenskem štajersku krasne uspehe. Smrt bi pomenjalo za našo stranko, ako bi se sedaj ustavili ter se naslajali s sladko zavestjo, da je to zasluga edino-le naše stranke, kar se je doseglo v Gradcu. Vse je bilo proti nam, cela dežela, liberalni Nemci, krščanski Nemci, veleposestvo, socialni demokratje, nemškutarji, slovenski liberalci, bivši slogaši, vse je vpilo proti nam, vse se je zaganjalo v nas — in mi smo kljubovali s svojimi mladimi silami temu mogočnemu sovražnemu navalu. In vzdržali smo naval ter ga celo premagali. Sedaj smo spravili s svojimi poslanci uspehe pod streho, a svojih mladih moči in sil nočemo zakopati. Nam se hoče naporov, novega dela, nam se hoče novih bojev. Naše mlade duše koprne zopet po visokih ciljih, trudapolnih dneh in bridkih urah bojne osamelosti.

Slovensko ljudstvo na štajerskem se ni prišlo do svojih ciljev, do svojih pravic. Se vedno si mora dati rezati kruh od svojega sosedu, ki je obenem njegov nasprotnik. Zakaj si mora dati rezati svoj kruh od Nemca? Ali je naš narod nemški hlapec? Ali smo dolžni Nemcem pokorščino? Ni je postave, ne božje, ne človeške, ki bi nam nalagala, da moramo biti Nemcem poslušni in pokorni. Sedaj pa, če hočeš šolo, mora Nemec to dovoliti, če hočeš donesek za cesto, Nemec mora dovoliti, če hočeš regulacijo reke, Nemec mora biti s tem zadovoljen. Nemec je naš gospod, mi smo njegovi hlapci, ki delamo, trpimo, plačujemo, se ubijamo. Kjer so mesta, Nemci so gospodje, Slovenci hlapci in dekle; kjer so fabrike, kapitalisti so Nemci, trpini so naši ljudje, sploh kjer je uživanje, je Nemec, kjer je trpljenje, je Slovenec. Slovenci, z mladimi dušami in zdravimi telesi, ali hočete to suženjstvo, to nečastno tlačanstvo še nadalje prenašati? Hočete biti li vekov veke le hlapci in sužnji? Mi ne! In kdo je enakih misli, naj gre z nami! Zadnji uspehi so nam pokazali, da se znamo bojevati in da znamo tudi kaj doseči. Toda vstrajnosti in poguma je treba. Kdor ima oboje, naj se uvrsti med nas. Mi gremo v boje po nove uspehe.

Državni zbor.

Ne gre. Dokler se v Avstriji ne bodo spametovali in dali vsakemu narodu, kar mu gre, ne bo šlo. Sedaj delajo v državnem zboru Rusini težave, ker so nezadovoljni, kako Poljaki v Galiciji z njimi ravna. Zahtevajo, da se jim da za gališki dež. zbor vol. red, ki bo upošteval tudi moč in število rusinskega naroda. Ako se jim to izpolni, pa bodo prišli s kako drugo pritožbo ali željo. Noben narod se ne da več od drugega viadati, vsak hoče biti samostojen in neodvisen. In če bodo Rusini za nekaj časa zadovoljni, bodo pa češki Nemci začeli delati težave z državnim zborom. In če ti ne, potem pa Italijani ali Jugoslovani ali Čehi, Narodom je treba dati prostost in svobodo, in mir bo v Avstriji, in vsak bo ponosen, ako se bo mogel imenovati člana velike in zadovoljne Avstrije.

Ko se je sešel dne 21. oktobra državni zbor, začelo se je drugo bitanje davčnega načrta. Toda rešil se je dosedaj samo davek na samodrče (avtomobile) in na igralce pri dirkah itd. Vsak dan se posreči, dobiti kateremu izmed Rusinov besedo, ki tako dolgo govori, da se po njem vsled splošne utrujenosti mora seja zaključiti. V četrtek, dne 23. t. m., je umival Malik ptujškega Ornika zaradi zadnjih državnozbornih vo-

litev. Ljudje so se čudili, da je kaj takega sploh mogoče, kar se je v Ptujju vršilo. Ker pa ne zna Malik držati mere, zato je udarjal po vseh, o katerih misli, da so mu delali pri zadnjih volitvah težave. Med temi je tudi štajerski namestnik grof Clary, katerega dolži, da je agitiral proti njemu. Minister za notranje zadeve, baron Heinold, je Malika zaradi izpadov na namestnika ostro zavrnil.

Ta teden se baje tudi ne bo mnogo delalo, to pa zaradi razmer na Češkem, kjer je vlada odstavila deželni odbor in upostavila državno upravno komisijo. Nemci in Čehi so zaradi tega hudi na vlado in sedaj želijo, da se vrši 2, 3 dni razprava o čeških razmerah. Pri tem ognju pa bodo seveda tudi druge narodnosti kuhale svojo juho. Gotovo je, da bodo tudi slovenski poslanci posegli vmes, bržkone koroški zastopnik Grafenauer. V pododseku proračunskega odseka se še vedno pere umazano perilo različnih izseljenjskih družb.

Večino tvorijo v državni zbornici liberalni Čehi, liberalni Nemci in Poljaki. Ti so vsled tega tudi odgovorni za neplodovitost sedanjega državnega zbora. V celem večinskem taboru ni moza, ki bi bil sposoben, voditi večino in uspešno sodelovati z vlado. Nam se vedno bolj zdi, da so Nemci propadajoč narod. Nimajo v sebi nič novih sil, nič oživljajočih misli in nič nadarjenih ljudi. Povsod nazadujejo, povsod propadajo. Slovanski narodi so poklicani, dati Avstriji novo življenje, novo bodočnost.

Poslanec Pišek je stavil v zbornici nujni predlog, da se posestnikom v konjščici in mariborskem okraju, kateri so bili po toči, hudi povodnji in raznih vremenskih neugodah težko prizadeti, brez širših pizvedb hitro podeli državna podpora.

Poslanec Brenčič je stavil dne 22. t. m. 4 nujne predloge za poškodovance po uimih v ptujskem okraju, in sicer za Haloze in Slovenske gorice, kakor tudi za pogorelee v vasi Pongorce-Jablane v občini Cirkovce in za pogorelee na Hajdinu ter v Stojneih. Gospod poslanec zahteva nujne pomoči od države. — Dr. Verstovšek in tovariši so interpelirali justičnega ministra glede nečuvnega postopanja sodnika dr. Mešičiča v Gornji Radgoni nasproti slovenskim strankam. — Nadalje je vložil poslanec dr. Verstovšek na justičnega ministra jako obširno interpelacijo, v kateri vprašuje justično upravo, če so določbe kazenskega zakona na Spodnjem štajerskem in Koroškem namenjene samo proti Slovencem.

Politični ogled.

— Na Kranjskem se vse stranke pridno pripravljajo na deželnozbornske volitve, ki se vršijo meseca decembra. Liberalci in socialni demokratje hočejo iti skupaj v boj proti Slovenski Ljudski Stranki ter rešiti, kar se rešiti da. Orožje jim je laž in obrekovanje, kakor povsod. Liberalci sicer v politiki navadno laže, toda v volilnih bojih ta posel posebno pridno opravlja. Slovenska Ljudska Stranka pa gre z veliko samozavestjo v borbo. Upa, da bo obdržala vse dosedanje mandate in še liberalcem ugrabila vsaj 2 mandata. Socialnim demokratom pa ne more nič ugrabiti, ker nič nimajo. Dosedaj je S. L. S. postavila že več kandidatov.

— Dunajski nadškof dr. Pifl bo baje kmalu postal kardinal. Slovenci že nimamo kardinala, od kar je umrl naš štajerski rojak dr. Jakob Misia. Tudi Hrvatje nimajo nobenega kardinala.

— Nemški cesar je preteklo dni obiskal najprej prestolonaslednika Franc Ferdinanda na njegovem gradu Konopišt na Češkem, in potem cesarja v Senbrunu. Sedaj se hoče nemški cesar zopet prikupiti naši državi, proti kateri je ob zadnjih balkanskih zmedah tako nasprotno nastopal. Toda avstrijski narodi dobro vedo, da Prusu ni nič verjeti. On nas ima rad, dokler nas rabi. Kadar mu nismo v nobeno hasen več, je pa tudi ljubezen proč. Kako neprijateljsko so zopet Prusi nedavno ravnali pri Lipsiji, ko se je odkril spomenik umrlim vojakom v vojski Avstrije, Rusije in Prusije proti Napoleonu! Nemški govornik je v pričo nemškega cesarja, našega prestolonaslednika in ruskega velikega kneza govoril, kakor da bi se bili pri Lipsiji vojskovali sami Nemci. Toda zgodovinsko

resnično je, da se je tokrat še večina Nemcev po pasje ponižno klanjala Napoleonu in se borila na njegovi strani proti omenjeni trozvezi. Zgodovinsko resnično je tudi, da so Prusi v vojski najmanj pomenili. Toda sedaj odpirajo usta na široko, češ, mi smo bili že od nekdanj junaki. Tudi cesar Viljem se da po svojih listih hvaliti, kako velik prijatelj Avstrije je. Za to prijateljstvo ne dajo avstrijski narodi počenega groša več.

— Krivičnost Nemcev. Na Dunaju v nižjeavstrijskem deželnem zboru se je sprejela postava, imenovana Kolisko, po kateri se na Nižjeavstrijskem ne bo smela ustanoviti nobena nenemška šola, s čimur bodo udarjeni posebno Čehi. Dunajčanje šuntajo tudi gornjeavstrijski, tirolski in predarlški deželni zbor, da naj napravijo enake postave.

— Madžarska propalost. Prejšnji ministrski predsednik Lukač je moral odstopiti, ker se mu je dokazalo, da je spravil več milijonov denarja v strankino blagajno, namesto v državno. Zadnjo soboto, 25. oktobra, se je otvoril državni zbor v Budimpešti in kot prvi je nastopil sedanjí ministrski predsednik grof Tisa ter se zagovarjal, zakaj da še ni vrnil neki družbi poldrugi milijon kron, katere je Lukač, ker je dovolil družbi igralnico, zopet sprejel za strankino blagajno. Govori se nadalje, da je Lukač tudi precej oškodoval zaklad srbske cerkve na Ogrskem in da je to razlog, zakaj je patriarh Bogdanovič tako skrivnostno izginil. In še druge enake umazane reči se govorijo, kar je znamenje, da je madžarstvo silno pokvarjeno. Tem hujše mora biti slovanskim narodom na Ogrskem, ako morajo prenašati jarem takih propalci.

— Nasilni Madžari. Ogrska vlada prepoveduje Slovakom, ki hočejo braniti svoje narodne pravice, vsako shajanje. Pred kratkim se je zbralo na neki gorski planoti na shod nad 2000 kmetov. Za shod so izvedeli orožniki in so kmete razgnali, nekaj jih pa aretirali. Obtoženi bodo rovanja proti madžarski narodnosti, oziroma ogrski državi.

— Sijajna zmaga katoličanov na Badenskem. Ob volitvi dne 22. oktobra v badenski deželni zbor je bilo izvoljenih 29 pristašev katoliškega centra, 5 konservativcev, 8 narodnih liberalcev, 1 divjak, 1 pristaš ljudske stranke in 9 socialnih demokratov; torej 53 poslancev. Ožjih volitev bo 20. Desnica (centrum in konservativci) šteje že 34 poslancev. Vseh poslancev je 73. Število glasov centra je od 91.176 leta 1909 poskočilo na 116.153. Ako še pridobijo katoličani in konservativci vsaj 3 mandate pri ožjih volitvah, bodo imeli v badenskem deželnem zboru večino. Tako napredujejo katoličani v Nemčiji. Volilci so pametni in nečejo voliti liberalnih in socialno-demokratskih kandidatov. — Badensko je samostojna dežela v Nemčiji.

— Balkan. V soboto, dne 25. oktobra, so se srbske čete umaknile iz Albanije do po londonski pogodbi določene meje. Srbska vlada je to naznanila avstrijski. S tem je novejša napetost med Avstrijo in Srbijo srečno odstranjena. Srbija bo obdržala na albanski meji močne vojaške čete, da je pripravljena proti zopetnim vpadam Albancev. Ob enem s srbskimi so se umaknile tudi črnogorske čete iz albanskega ozemlja. — Spor med Turčijo in Grčijo se bo skoro gotovo vendar mirno poravnal. Med mirovnimi zastopniki obeh držav se je dne na posvetovanju v Carigradu dosegel sporazum. — Bolgari so uradno zasedli vse kraje v Trakiji, ki jim glasom turško-bolgarske mirovne pogodbe pripadajo. — Sloviti branilec Odrina, Sukri-paša, kateri se je nahajal sedaj v bolgarskem vjetništvu v Sofiji, se je vrnil te dni v Carigrad. — Na Balkan se vrača mir.

— Katoličanstvo v Makedoniji. V veliki dvorani „Slovenske Besede“ v Sofiji se je dne 22. t. m. vršil javen shod, na katerem se je razpravljalo o združitvi makedonskih Bolgarov s katoliško Cerkvijo. Več govornikov je z veliko vnemo govorilo za to združitve. Proti njej se je oglasil samo eden govornik, ki je povdarjal, da bi se Bolgari potem odtujili Rusiji. Posvetovanja se nadaljujejo.

— Državnozbornske volitve v Italiji. V nedeljo, dne 26. oktobra, so se vršile po vsej Italiji državnozbornske volitve na podlagi splošne, enake in tajne volilne pravice. Skupno se je volilo 508 poslancev. Volitve so se vršile po novem volilnem redu, ki je zvišal število volilnih upravičencev od 3.000.000 na 8 milijonov 700.000. Vsak volilni okraj je volil po enega

poslanca. Volitev se mora pričeti ob 8. uri zjutraj in končati najkasneje ob 8. uri zvečer, na kar se prične skrutinij (stetje glasov), ki mora biti končan do polnoči. Da je tajnost volitve zasigurana, so bili uvedeni posebni kuverti in volilni listki, ki so bili opremljeni s podobami kandidatov, da so tisti, ki ne znajo ne brati ne pisati, kandidate lahko razločevali. Volilno gibanje je bilo jako ostro. Na mnogih krajih je prišlo na shodih do krvavih pretefov in glasom poročil iz Rima je bilo pri tamošnjih volitvah kar 6 ljudi ubitih. Število kandidatov za 508 mandatov je znašalo čez 1300. Katoliška stranka je le malokje nastopila s samostojnimi kandidati, ampak je skoro povsod podpirala tiste kandidate, ki so obljubili, da v državnem zboru ne bodo nastopali proti katoliški cerkvi. Kakor je videti iz poročil, je dosegla vlada pri volitvah večino. Med izvoljenci je tudi 19 pristašev katoliške stranke. Potrebni so še 64 ožjih volitev.

— Najmanjša ljudovlada na svetu je državnica „San Marino“ v Italiji. Cela deželica je dolga komaj 6 km na daljavo, to je dobro uro hoda. Ta državnica je sedaj sklenila, povečati svojo armado od 10 mož na 30. Artilerija je obsegala dosedaj 1 sam top, a letos so kupili še 3, tako, da imajo sedaj 4 topove in 30 mož stalne vojske. Toda glej spaka, topov sedaj ne morejo rabiti, ker nesejo topovi 14 km daleč, dežela je pa dolga le 6 km!! Sedaj so politiki v veliki zadregi, kaj se ima zgoditi s temi 4 topovi!

— Odstop liberalnega ministrstva na Špankem. Ta država je veljala nekdanj kot katoliška dežela in ljudstvo je še sedaj po veliki večini iskreno katoliško. Dokler so bili na čelu španski vladi katoliški možje, je bil v državi še mir in red. Od kar so pa prišli do vladnega krmila liberalci in jih celo kralj Alfonz sam podpira, se na Špankem širi in utrjuje republikanska in anarhistična stranka. Celotno velik del liberalne stranke ni več zadovoljen s sedanjo vlado ter ji je odpovedal sodelovanje. V seji senata dne 25. oktobra je ministrski predsednik Romanones poročal o zunanjem in notranjem političnem položaju. Končno so vladni poslanci predlagali vladi zaupnico, katera pa je bila s 106 glasovi konzervativnih in nezadovoljnih liberalcev proti 103 glasovom odbita. Liberalno ministrstvo je vsled tega odstopilo. Sedaj je zavlada nejasnost in zmešnjava. Kralj Alfonz je ponudil sestavo novega ministrstva možem katoliške stranke, toda voditelj konzervativcev je to odklonil. Liberalni listi grozijo z nemiri, če se poveri sestava ministrstva katoliškim možem.

— Upor na Portugalskem. Pristaši kraljestva skušajo zadnji čas na Portugalskem zopet izpodkoptati tla liberalni ljudovladi. Organizirali so svoje pristaše na upor, ki je izbruhnil zadnje dni prejšnjega tedna. V večjih portugalskih mestih je izbruhnil upor z vso silo na dan. Oboroženi pristaši kraljestva (monarhisti) so napadli vladne čete. Upornikom so se pridružili po nekod tudi vojaki. Prišlo je do krvoprelitja. Do nedelje, 20. oktobra, je bilo ustreljenih nad 100 ljudi. Vlada je uporabila vojaško silo in je upor že potlačila. Pozapri so mnogo odličnih voditeljev-monarhistov in celo več odličnih častnikov, ker jih dolžijo vodstva upora.

— Spor med Mehiko in Združenimi državami S. Amerike. Začasni predsednik mehiške ljudovlade, Huerta, bo najbrž še dalje ostal na krmilu, ker je volitev novega predsednika vsled premajhne udeležbe neveljavna. Evropske velesile so se baje izjavile, da priznavajo Huertovo izvolitev, le Združene države se protivijo tej izvolitvi, češ, da je Huerta skozi kri prišel na krmilo. Huerta je nasprotnik Združenih držav; nedavno so Huertovi vojaki pobili več severoameriških državljanov. Združene države zahtevajo zadoščenje. Ako tega ne bo, grozi vlada Združenih držav z oboroženo silo. Mehikanska vlada je v zadnjem času pomnožila svojo armado od 85.000 na 150.000 mož.

Zopet velika nesreča v rudniku.

325 mrtvih.

V premogokopu Davson v Severni Ameriki se je zopet pripetila velika nesreča, katera je zahtevala 325 človeških žrtev. Dne 23. oktobra so se v več sto metrov globokih rovih „Stag-Kanon“ vneli plini, vsled česar so se rovi in izhodi zasuli. Ogromne kamenene in prstene plasti so onemogočile uspešna rešilna dela. Dasi ravno so rešitelji z raznimi novodobnimi rešilnimi pripravami delali noč in dan, da bi rešili nesrečne rudarje, vendar so do 26. oktobra potegnili iz globočine po velikem trudu le 25 še živih in 38 mrtvih rudarjev. V jami je ostalo še 325 rudarjev, ki pa so skoro gotovo vsi mrtvi. Med izkopanimi mrličmi so našli tudi sina glavnega delničarja (solastnika) premogovnika, večkratnega milijonarja Mahane. Ponesrečeni sin je moral po očetovi želji pregledovati, kako se vrši podzemeljsko rudarsko delo. Ker je divjal v zasuti jami požar, so se gotovo rudarji, kateri niso drugače pobiti, zadušili in ožgali.

Pred rudnikom se dogajajo pretresujoči prizori. Žene, otroci in drugi sorodniki ponesrečencev se branijo, vrniti se v svoja stanovanja. Nepopisno žalostni so prizori, ki se pojavljajo pri vходу v jamo. Uboge žene in otroci plačejo in zastoj kličejo po svojih možeh in očetih, ki so nad 300 metrov globoko zakopani v zemlji.

Somišljeniki! Na delo za „Slov. Gospodarja“!

Na Dunaju so sklenili zavedni pristaši krščansko-socialne stranke, da bodo cel mesec oktober agitirali od hiše do hiše, od stanovanja do stanovanja za razširjanje katoliških časnikov. Učeni gospodje, delavci in obrtniki so te dni na delu za katoliško časopisje. **Ze prvi teden so priborili ti vrli možje nad 3000 novih naročnikov za dunajske katoliške liste.** Krščanski možje cesarskega Dunaja dobro vedo, da je v katoliškem duhu pisano časopisje najboljše orožje zoper naše nasprotnike. **Katoliški Slovenci, posnemajte katoliške Dunajčane!**

Z mnogih strani se nam poroča, da se še dobi veliko naših ljudi, ki bi se radi naročili na naš list, pa si ga sami ne utegnejo ali pa ne znajo naročiti. Takim in enakim našim ljudem naj zopet priškočijo na pomoč naši somišljeniki ter nareče zanje „Slov. Gospodarja“. **In da jim bo delo tem bolj olajšano, dovolimo vsakemu novemu naročniku ki bo že sedaj plačal „Slov. Gospodarja“ v znesku 4 krome za leto 1914, da bo dobil še vse številke tekočega leta zastoj.** Naročnina 4 krome, ki se pošlje pred novim letom, se bo vsakemu novemu naročniku vpisala v dobro od novega leta naprej — tako, da bo dobil številke, ki še bodo izšle do novega leta, povrh. Kolikor prej si torej kdo na novo naroči naš list, tem več številke bo dobil zastoj.

Opomba: Kdor želi položnice za nove naročnike naj piše po nje na naslov: Upravništvo „Slov. Gospodarja“, Maribor.

Na delo torej za naš list, da ga zopet razširimo med 4000 novih naročnikov, kakor lani.

Razne novice.

Godovi prihošnjega tedna.

- nedelja: 25. po Binkoštih. Just, mučenec.
- ponedeljek: Vseh veraih duš; Viktorin, škof.
- torek: Karol Boromej, škof; Modesta, devica.
- sreda: Caharija, oče Janeza Krstnika; Vitalij.
- četrtak: Lenart, opat; Sever, škof.
- petek: Prosdocij, škof; Engelbert, škof.
- sobota: Bogomir, škof; Deodat, mučenec.

* Naš prevzvišeni knezoškof je dne 24. oktobra odpotoval v Rim, da se pokloni svetemu Očetu. Skofljani želimo svojemu nadpastirju, da bi se zopet zdrav in srečno vrnil z daljnega potovanja.

* Duhovniške vesti. Župnija Sv. Andraž nad Polzelo je dobil č. g. Maks Oevirk, dosedaj kaplan v Vitanju; župnija Sv. Jerneja nad Muto pa č. g. M. Kristovič, kaplan v Zavrču. — Č. g. Ivan Bosina, kaplan pri Sv. Juriju v Slov. gor., je premeščen na Sladko goro; č. g. Ivan Hribar, kaplan na Sladki gori, pride na njegovo mesto k Sv. Juriju; č. g. kaplan Ivan Vedečnik v Kozjem pride v Vitanje; v Kozjem gre č. g. kaplan Marko Škofič iz Zreča. Na njegovo mesto pride novomašnik č. g. Anton Plevnik. — Č. g. duhovni svetnik in župnik, Anton Ribar, v Št. Vidu na Planini, se zdravi v Gradcu pri usmiljenih bratih. Začela mu je gniti kost v nogi. — Nevarno leži bolan že dalje časa pri usmiljenih bratih v Gradcu frančiškan o. Salezij Vodošek. Oba č. g. se duhovnim sobratom priporočata v molitev.

Iz sod.-pis. službe. Predstojnik sodnijske pisarne v Mariboru, Matevž Ivanuša, je imenovan za višjega sodnijskega pisarniškega predstojnika.

* Poslanec Pišek je vložil pri c. kr. namestniji v Gradcu za 108 posestnikov v konjiškem okraju prošnje za brezobrestna posojila.

* Sv. Oče ne pije alkoholnih pijač. Sveti Oče Pij X. že dalje časa ne pokusi nobenega vina in sploh nobene alkoholne pijače. Zvedel pa je, da so vaticanke kleti polne najfinejših buteljk, ki jih ljudje s celega sveta pošiljajo v dar sv. Očetu. Pij X. je nato velel vse kleti popolnoma izprazniti in vso zalogo vin in drugih alkoholnih pijač razdeliti revežem, bolnišnicam, samostanom, bolnim starim duhovnikom itd., tako, da v Vatikanu ni ostala niti kaplja.

Sv. oče odlikoval stoletnega duhovnika. Dne 8. oktobra je praznoval župnik v Grizoli na Laškem Don Antonio Cristofaro stoletnico svojega rojstnega dneva. Jubilarja, ki je že izredno čvrst in zdrav in ki še vsak dan bere sveto mašo, je papež odlikoval na prav izreden način. Poslal mu je lastnoročno pisano pismo s to-le vsebino: „Ljubemu sinu, duhovniku Francesco Antonio Cristofaro. Dne 8. oktobra dovršite stoletnico Vašega rojstva. Povodom tega Vam sporočam najprisrčnejše čestitke k izredni milosti, ki Vam jo je podelil Bog na ta način, da Vas je ohranil toliko štetolet let pri življenju. Ta milost je predznamenje za večjo, mnogo dragocenejšo milost: Gledati božjega Izveličarja v nebesih! Podelimo pa Vam iz celega našega srca naš apostolski blagoslov, ter pooblastilo, da prejmejo vsi oni, ki bodo prisostvovali Vaši maši, katero boste brali na Vaš rojstni dan dne 8. oktobra in vsi oni, katere boste Vi spovedali, popolni odpustek Pij X., papež.“

* Eno cerkev ali oltarno sliko brezplačno le za povrnitev režijskih stroškov poslika na Slovenskem v letu 1914. katoliški umetnik, ki je izvršil krasno franjevaško samostansko cerkev v Zemunu. Podrobna pojasnila daje „Rozhledi v umeni cirkvenim“, Praga-Vinogradi, Krameriova 10. 1235.

* P. n. župnijskim uradom! Kmalu pride zopet novo leto in treba bo marsikaterih tiskovin. Ob novem letu pa ima tiskarna sv. Cirila silno veliko delo, da ga včasih skoro ne more zmagovati. Zato pa prosimo vodstvo tiskarne č. g. župnike, da že zdaj naročijo nekate. v tiskovine, ki jih bodo rabili ob novem letu. Posebno naj pregledajo svojo zalogo spovednih listkov in naj jih že zdaj naroče, da ne pridejo pozneje v zadrego. Istotako naj store tudi glede kuvertov itd. S tem bodo ustregli nam in sebi.

* Domoljubni pevec. Zbirka ljudskih priljubljenih pesmi. Pred 20 leti je izdala Tiskarna sv. Cirila 2 snopiča narodnih pesmi, ki sta bila že pred leti razprodana. Vedno je zopet posebno mladina povpraševala po teh pesmicah, a ni jih bilo. Zdaj pa je Tiskarna sv. Cirila zopet izdala zbirko domačih slovenskih pesmi pod imenom **Domoljubni pevec**. Zbirka obsega 75 najlepših pesmic. Vsem prijateljem slovenske pesmi, posebno pa mladini in društvom, to zbirko prav toplo priporočamo. Stane pa komad s poštnino vred 40 vin. najboljše je, da se znesek pri naročilu vpošlje naprej v znakah. Naroča se pod naslovom: Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

* Bolgarska slovnica in čitanka s slovensko-bolgarskimi razgovori in 5 tablicami s cirilsko pisavo. Sestavil prof. Anton Bezenšek, Sofija; založila Bezenškova akademična knjigarna. 64 strani. Cena K 1'40. Knjižica je pisana za Slovence. Z nje pomočjo sicer ni mogoče bolgarščine se naučiti do dobra, ker nima slovarja, ali ona pokaže, primerjaje bolgarski jezik s slovenščino, posebnosti in sploh ustroj balkanske se stre tako točno, da kot slovnica Slovenceu zadošča. — Kdor si pa hoče bolgarščino osvojiti popolnoma, naj si še omisli slovar. Sicer pa je knjižica sama na sebi velezanimiva, zlasti za onega, ki pozna slovensko slovnico. Opozarjamo, da je denar poslati z mednarodno (internacionalno) nakaznico.

* Slava vrlim Muropljcem! Naše zeleno Mursko polje je ponos naše domovine, ne samo po svoji lepoti in rodovitnosti, ampak tudi po vrlizavednih katoliško-narodnih prebivalcih. Murskemu polju prednjači v mnogih ozirih župnija Sv. Križ pri Ljutomeru. V tej, res v pravem pomenu besede napredni župniji šteje sedaj „Slovenski Gospodar 255 plačujočih naročnikov. V teku enega leta je pridobil naš list tam 100 novih naročnikov. Naj bo Mursko polje, posebno pa župnija Sv. Križ, za vzgled vsem drugim župnijam na Slovenskem Štajerju!

* „Heil Kaiser Wilhelm!“ Vsenemci so priredili na Dunaju lipško slavlje. Na slavlju je govoril vitez Šenerer, ki je izvajal, da je rešitev Nemcev v Avstriji v tem, da se Avstrija kot zvezna država prikloni Nemčiji. Pozval je navzoče, naj zakličejo: „Heil Kaiser Wilhelm!“ Navzoči so se dvignili s sedežev in kričali: „Heil Kaiser Wilhelm!“ Vladni zastopnik je grozil, da shod razpusti, ako se to ponovi. Navzoči so razburjeno protestirali in nastal je silen kraval. Ko se je razburjenje poleglo, je Šenerer končal svoj govor. Slavlje je bilo zaključeno z vsenemško pesmijo: „Die Wacht am Rhein“. — To je nezaslišano, da vladni zastopnik shoda ni takoj razpusti, ampak je samo grozil, da to stori, če se izdajalski kliči ponovijo. Na Slovenskem so pa n. pr. zasledovali domoljubne, cesarju zveste Slovence, in jih vlačili pred sodišče, če so se v vojski med dvema tujima državama postavljali s svojimi simpatijami (izrazi ljubezni) za narod, ki je Slovencev po jeziku in veri bliže kakor Turki. Na Dunaju pa se na javnih shodih uganja očitno izdajalstvo, in vladni zastopnik ne razpusti shoda! Vprašamo, ali so tudi že naše avstrijske oblasti okužene s pruskim domoljubjem? Da dobimo na to vprašanje tudi odgovor, naj poskrbijo slovenski poslanci!

* Kam silijo nemška srca? Ob prilika 100letnice velike zmage pri Lipskem nad Napoleonom so Nemci v naši ljubi Avstriji pokazali, kam da silijo njih srca. V Mariboru, Celju, Ptujju, Gradcu, Celovcu in drugih nemških gnezdih so Nemci razobešali ne cesarskih in ne avstrijskih zastav, ampak pruske frankfurkarice. In na slavnostih so se navduševali, kakor je razvidno iz naše prejšnje novice, ne za Avstrijo, ne za brambo in zvestobo do naše domovine, ampak za Vsenemčijo. Nemci so bili celo tako predrzni, da so v govorih in svojem časopisju proslavljali skoraj samo nemško armado, kakor da bi bila le ona premagala Napoleona. O zaslugah avstrijske armade pa so govorili bore malo. Iz zgodovine pa nam je znano, da je Avstrija že l. 1809 Napoleonu napovedala vojno, dočim se Prusija ni dala stresti iz svoje-ga suženjskega strahu pred Napoleonom. Prej so morali l. 1812. Rusi premagati veliko Napoleonovo armado, potem se je še le ojunail „Junaski“ Prus. In pri Lipskem l. 1813 je bila pred vsem avstrijska in slovanska armada, ki je zlomila Napoleonovo moč. Tega seveda nemški nacionalci nočejo povedati, temveč na vsa usta hvalijo prusko vojaštvo. — V Celovcu, kakor poroča „Mir“, je urednik nemškonalnacionalnega lista „Freie Stimmen“, na lipški prireditivi v posebnem govoru sestavil veliko Nemčijo, ki bo baje segala od Vzhodnega morja pa do Adrije. Avstrije pa ta „domoljub“ niti omenil ni! „Mir“ pristavlja k poročilu o tej celovski slavnosti: „Da pa nihče ne bi dvomil, da je imela ta slavnost vsenemški, protiavstrijski namen, se je ob koncu govornik Hönlinger poizkusil v revolucionarnem (puntarskem) hujskanju proti vojaški oblasti, češ, da si Nemci od nobene sile ne dajo predpisati, kako da bodo slavili svoje slavnosti. V potrjenje tega so zaključili slavnost z bojno pesmijo Nemcev: „Die Wacht am Rhein“. — Ta prireditev nemških nacionalcev je bila tako pruska, da bolj pruske gotovo ni bilo po celi Prusiji, po svojem programu pa tudi tako protiavstrijska, da bi bila celo na Pruskem nemogoča. Tako proslavljajo nemški nacionalci najslavnejše čine avstrijske armade in njenih slavnih poveljnikov.“ — In „Štajerc“, iz katerega se mnogokrat kar ceči sama ljubezen do Avstrije (seve-